

mond tot mond reclame en goede kwaliteit krijgt de fabriek in het Groningse Helpman steeds meer klanten in het hele land. Tijdens de Eerste Wereldoorlog maakt het bedrijf een bloeiperiode door want men levert ijzers aan de buitenlandse legers. In de daarop volgende jaren stijgt de productie tot 3000 stuks per dag en er is werk voor tien personen. Tijdens en na de Tweede Wereldoorlog breekt een heel moeilijke tijd aan. Eerst zijn de grondstoffen schaars, daarna verdwijnt het werkpaard uit de landbouw. De nieuwe directeur Anne Werkman gaat naarstig op zoek naar nieuwe markten. Met een auto plus een volgeladen aanhanger reist hij door Duitsland en Zwitserland en zelfs over de Alpen naar Italië. Zo wordt 'Werkman' een exportbedrijf. In 1976 komt Hero Werkman (derde generatie) in het bedrijf. De productie wordt onder zijn leiding uitgebreid. De stavenknipper met een lopende band en oven met 'walking floor' vervangen veel ouderwets handwerk. Inmiddels is de vierde generatie aangetreden. Christel en Reian leiden samen met hun vader het familiebedrijf. Er werken momenteel ca. 40 man, die samen ruim zes miljoen hoefijzers per jaar produceren in 850 verschillende standaardmaten en soorten. Hiervan is 90 % bestemd voor de export. Overigens voorzien de drie Nederlandse fabrieken (Werkman/ Groningen, Mustad/Drachten en Kerckhaert/ Vogelwaarde) samen ongeveer de hele wereldmarkt van hoefijzers.

Diverse opdrachten

In de afgelopen periode heeft de museum-smederij een paar interessante opdrachten gekregen. Naast de (bijna) gebruikelijke verzoeken voor hang- en sluitwerk e.d. zijn er ook weer letters gesmeed van oude hoefijzers. Het zo ontstane naambord prijkt inmiddels aan een woning te Oldebroek. Met dank aan 'onze' Hendrik Smit!

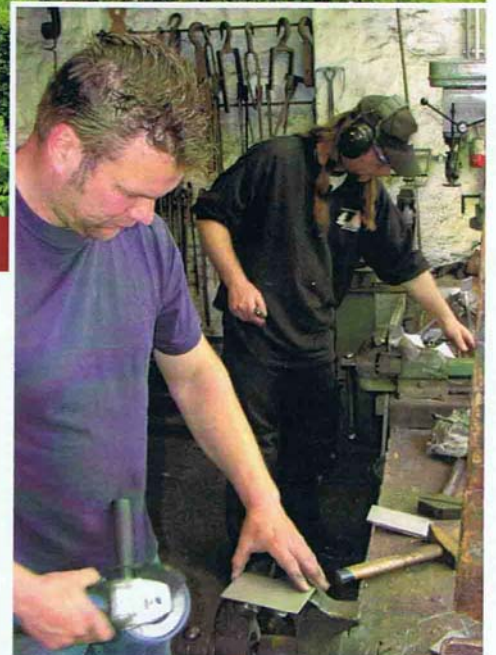

De kruidtuin in de Ellestraat, anno 2009. Bezoek goed te combineren met 'De Hoefhamer'.

Kruidtuin

Onlangs kwam de werkgroep Kruidtuin van 'Arent thoe Boecop' met een opdracht voor maar liefst tachtig RVS houders voor hardstenen naambordjes. Deze fraaie bordjes komen in de tuin bij de verschillende planten te staan. Natuurlijk is de opdracht enthousiast aangenomen en inmiddels al uitgevoerd.

De kruidtuin De Groene Kruidhof bestaan alweer zo'n dertig jaar. In 1979 maakten leden van de oudheidkundige vereniging Arent thoe Boecop hun jaarlijkse uitstapje, in dat jaar naar Culemborg. Daar trof men een door vrijwilligers aangelegde en onderhouden kruidtuin aan. Op de terugreis werden plannen gesmeed om ook in Elburg een dergelijke tuin te realiseren.

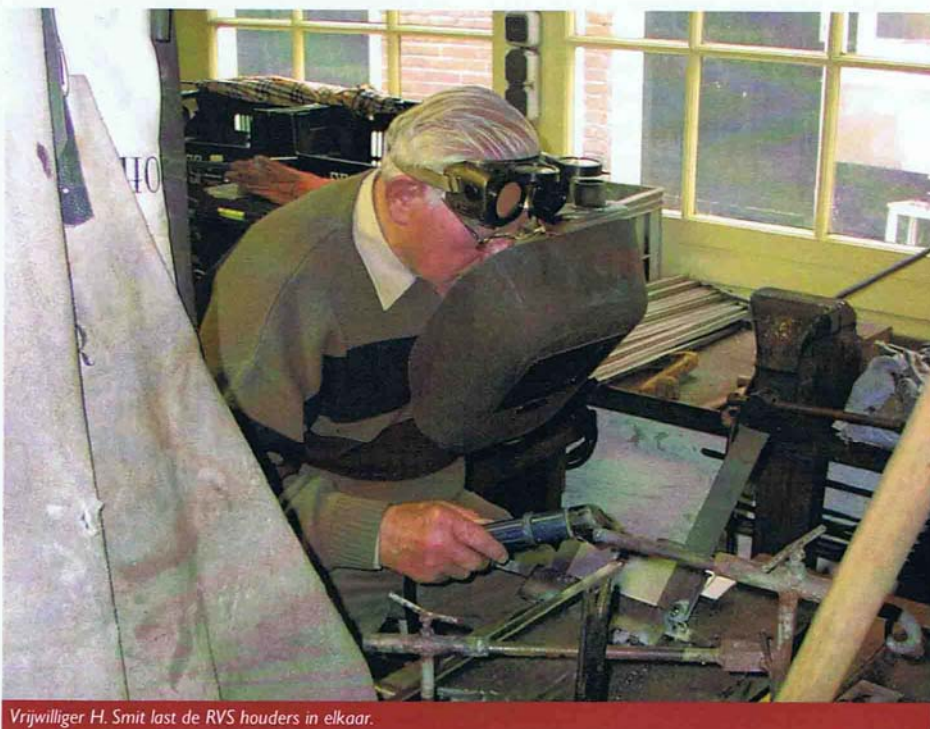
Lopende-band-werk: de heren Henry van Loo en Sjonnie Hoekert werken de gelaste houders netjes af.

Een en ander werd voorvarend aangepakt want een jaar later kon de tuin in de Ellestraat worden bemest en werden er dahlia's geplant om het onkruid te bestrijden. In 1981 richtten vrijwilligers de tuin definitief in. De tuin is gedurende al die jaren opengesteld voor publiek en de leden van de werkgroep doen het onderhoud.

Hellebaardiers

Een tweede opdracht komt ook van de oudheidkundige vereniging. Of 'De Hoefhamer' voor een eventueel op te richten werkgroep Hellebaardiers ca. vijftien helmen, hellebaarden (piek) en kurassen (borst- en rugharnas) kan maken en hoeveel geld er mee gemoeid is. Dit verzoek heeft heel wat hoofdbrekers gekost maar ook deze opdracht wordt met beide handen aangepakt. Het is de bedoeling dat de nieuw op te richten Hellebaardiers tijdens het jubileumjaar 2010 - 'Elburg 777' - operationeel zijn.

Nieuw op te richten want ook tijdens de festiviteiten ter gelegenheid van het 750-jarig bestaan van de stad Elburg marcheerde er al een stadswacht Hellebaardiers, voorafgegaan door het tamboer-corps Corpulentia, door de versierde straten. De dappere soldaten kregen zo nu en dan een oorlam aangereikt door twee liefvallige marketentsters.

Vrijwilliger H. Smit last de RVS houders in elkaar.

Het Witte Paard

Museumsmederij De Hoefhamer gaat een samenwerkingsverband aan met het vorig jaar opgerichte Elburger Biergenootschap Het Witte Paard. Immers, het uitoefenen van het smidsambacht in directe nabijheid van het vuur maakt dorstig. Vandaar ons eigen Hoefhamerbier met vreugdewipper. En 'De Hoefhamer' heeft natuurlijk iets met paarden. Vandaar! De doelstelling van 'Het Witte Paard' is de kennis van bier te vergroten. De 'genoten' doen dit proefondervindelijk. Een heel belangrijke activiteit is dan ook het organiseren van proevenijen want er moet niet allen over het gerstenat worden gepraat maar het moet in de eerste plaats worden gedronken.

Tijdens Open Monumentendag op 12 september a.s. wordt op de Bottermarkt een uniek feestpakket - bestaande uit drie flesjes Botterbier, een speciaal bierglas én een vreugdewipper - te koop aangeboden. Bier en glazen worden door het genootschap geleverd, de vreugdewip-

Leden van het Elburger Biergenootschap Het Witte Paard tijdens de presentatie van het Botterbier, 15 juni 2009.

pers vanzelfsprekend door onze museumsmederij. En dat alles voor slechts tien euro. Natuurlijk wordt de opbrengst naar verhouding verdeeld tussen brouwers en smeden. Het stichtingsbestuur is bijzonder content met de opdrachten en niet alleen in verband met de

exploitatie van de oude smederij. De opdrachten zijn ook een teken dat 'De Hoefhamer' wordt gewaardeerd en zijn plaats binnen de samenleving van Elburg heeft weten waar te maken.

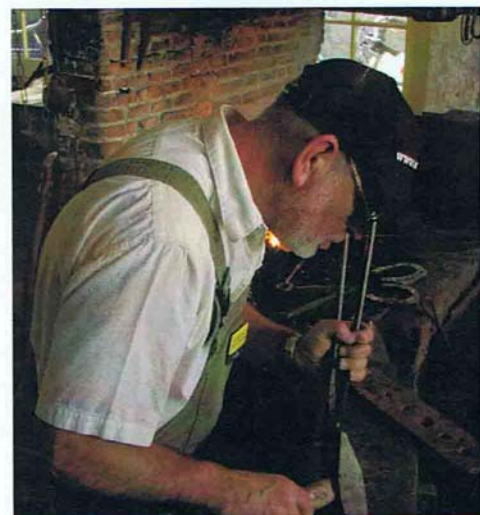
Hieraan bewaren de inmiddels bejaarde heren blijkbaar zulke goede herinneringen, dat ze anno 2009 nog geen afstand kunnen doen van hun wapenrusting. En dus moet de museumsmederij worden ingeschakeld.

PR en andere zaken

Intussen wordt er in alle rust doorgewerkt aan de professionalisering van de organisatie achter de museumsmederij. En daarvoor is anno 2009 een eigen website onontbeerlijk! Die is dan ook in de maak:

www.museumsmederijelburg.nl.

Belangstellenden kunnen binnenkort via het wereldwijde web informatie inwinnen over de openingstijden, cursussen e.d. van 'De Hoefhamer'. Zoals uit de inhoud van de toegestuurde enveloppe blijkt, zijn er ook folders, briefpapier en een nieuwe donateurkaart ontworpen en vervaardigd. De folder komt bij VVV kantoren, musea en campings in de regio

Suppoost Leo Jansen uit Emmeloord is al sinds 2005 bijna alle zaterdagen in 'De Hoefhamer' aanwezig!

De stadswacht Hellebaardiers, anno 1983. De stoere kerels dragen glimmende helmen, kurassen en hellebaarden.

te liggen. Hierdoor hoopt het bestuur het (groeps)bezoek aan de smederij te stimuleren. En dat is nog steeds zeer de moeite waard. De tentoonstelling is (wordt) uitgebreid. Op de tussenzolder hangt intussen een kleine vitrine waarin een prachtig, tinnen inktstel uit het midden van de 18e eeuw wordt tentoongesteld. Het bestuur kreeg dit inktstel in 2005 van Josien en Hans Hoefhamer tijdens de start van de actie tot behoud van de museumsmederij. Ooit werd dit bijzondere schrijfgerei gebruikt door ene Hendricus Hoefhamer (1718 - 1795), toentertijd o.a. gildemeester van het befaamde Schipluidengilde te Elburg. Verder is er een heus brandijzer met de letter M(heen) aan de tentoonstelling toegevoegd, samen met een opgebrand stuk huid van een koe. Over aanschouwelijk onderwijs gesproken! Overigens met dank aan onze burens, kwaliteitslagerij Beekman. En in de tentoonstelling op zolder zijn twee nieuwe filmpjes te bekijken: de eerste geeft een beeld van de moderne, geautomatiseerde productie van hoefijzers, de andere van de Nederlandse Kampioenschappen Hoefsmeden 2006. Door al die bewegende beelden wordt de tentoonstelling al maar interessanter.

Het bewuste brandijzer met opgebrande huid.

Tenslotte...

Tenslotte nog even het volgende: We zijn er weer in geslaagd voldoende suppoosten te vinden om de museumsmederij open te stellen voor publiek. De heren Van Andel, Apers, Bergstra, Boersma, Van Eerde, Jansen De Jongh, Van Loo en Thomas tekenen hiervoor. De smederij is open op woensdag- vrijdag- en zaterdagmiddag van 13.00 uur tot 16.00 uur. Wanneer belangstellenden in groepsverband 'De Hoefhamer' (ook buiten openingstijden) willen bezoeken, kan dat. Men moet dan even contact opnemen met de VVV Elburg, Jufferenstraat 8 8081 CC Elburg. Tel. 0525-681520. Mail. info@vvelburg.nl. Er wordt dan gezorgd voor voldoende begeleiding zodat er eventueel ook even (tegen geringe vergoeding) kan worden gesmeed. Dat de openstelling in een behoefte voorziet, blijkt uit het feit dat sinds de opening van de tentoonstelling op 11 juli 2008 ruim 2500 bezoekers zijn geweest!

Dus, beste donateurs en vrijwilligers, verras de suppoosten door een bezoek te brengen aan 'De Hoefhamer'. En neem vooral familie, vrienden, kennissen, burens en/of collega's mee!